KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

Sprawdzian z globalnej gospodarki i globalizacji

Grupa A

1. (1 pkt) **A**

2. (1 pkt) **D**

3. (4 pkt) **1. F; 2. F; 3. F; 4. F** — po 1 pkt za zdanie

4. (3 pkt) **1. P; 2. P; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

5. (4 pkt) **1–D, 2–B, 3–A, 4–C** — po 1 pkt za parę

6. (2 pkt) **(1) WTO; (2) NAFTA** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Protekcjonizm handlowy to polityka gospodarcza państwa polegająca na ochronie krajowych producentów przed konkurencją zagraniczną poprzez wprowadzanie ceł importowych, kontyngentów oraz innych barier utrudniających napływ towarów z zagranicy. Negatywnym skutkiem protekcjonizmu jest zazwyczaj wzrost cen towarów dla konsumentów (ograniczona konkurencja) oraz ryzyko wywołania wojny handlowej, gdy inne kraje wprowadzają odwetowe cła, co ostatecznie ogranicza globalną wymianę handlową i spowalnia wzrost gospodarczy.
Punktacja: Poprawne wyjaśnienie: protekcjonizm to polityka ochrony rynku krajowego przed konkurencją zagraniczną za pomocą ceł, kontyngentów i innych barier handlowych (1 pkt). Wskazanie skutku negatywnego, np. wzrost cen towarów dla konsumentów, ograniczenie wymiany międzynarodowej, ryzyko wojen handlowych i odwetowych ceł ze strony innych krajów (1 pkt). Łącznie 2 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Zagraniczne inwestycje bezpośrednie (BIZ) to inwestycje, w których podmiot z jednego kraju buduje nowe przedsiębiorstwo lub przejmuje istotny udział w firmie działającej w innym kraju, z zamiarem długoterminowego zaangażowania i wpływu na jej działalność, w odróżnieniu od krótkoterminowych inwestycji portfelowych. Dla kraju przyjmującego taką inwestycję korzyścią jest przede wszystkim tworzenie nowych miejsc pracy oraz transfer nowoczesnych technologii i know-how zarządczego, które mogą podnieść konkurencyjność lokalnej gospodarki.
Punktacja: Poprawne wyjaśnienie: inwestycje zagranicznego podmiotu polegające na budowie lub przejęciu kontroli nad przedsiębiorstwem w innym kraju, z zamiarem długoterminowego zaangażowania (1 pkt) + wskazanie korzyści, np. tworzenie nowych miejsc pracy, transfer nowoczesnych technologii i know-how (1 pkt). 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Specjalna strefa ekonomiczna to wydzielony, uprzywilejowany prawnie obszar kraju, na którym przedsiębiorcy mogą prowadzić działalność gospodarczą na preferencyjnych warunkach ustanowionych przez państwo w celu przyciągnięcia inwestycji i tworzenia nowych miejsc pracy. Podstawową korzyścią dla inwestorów lokujących tam działalność są zwolnienia lub ulgi w podatku dochodowym, co znacząco obniża koszty prowadzenia firmy w pierwszych latach działalności.
Punktacja: Poprawne wyjaśnienie: SSE to wydzielony obszar kraju, na którym obowiązują preferencyjne warunki prowadzenia działalności gospodarczej, ustanowione przez państwo w celu przyciągnięcia inwestycji (1 pkt). Wskazanie korzyści, np. zwolnienia lub ulgi podatkowe, uproszczone procedury administracyjne, gotowa infrastruktura (1 pkt). Łącznie 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: 1) Wzrost kosztów pracy w Chinach powoduje przenoszenie produkcji do krajów afrykańskich o niższych kosztach siły roboczej. 2) Rosnące zanieczyszczenie środowiska w Chinach i surowe normy ekologiczne skłaniają do lokalizacji zakładów przemysłowych w krajach Afryki o łagodniejszych normach ochrony środowiska.
Punktacja: Argument 1 (1 pkt) + argument 2 (1 pkt). Razem 2 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **A**

2. (1 pkt) **D**

3. (4 pkt) **1. F; 2. P; 3. F; 4. F** — po 1 pkt za zdanie

4. (3 pkt) **1. P; 2. P; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

5. (4 pkt) **1–B, 2–A, 3–C, 4–D** — po 1 pkt za parę

6. (2 pkt) **(1) chrześcijaństwo; (2) islam** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Błędne koło ubóstwa oznacza, że biedni nie mają środków, by wyjść z biedy. Niskie dochody powodują małe oszczędności, więc brakuje inwestycji i nowoczesnych technologii, co utrzymuje niską wydajność pracy, a ta znów dochody na niskim poziomie.
Punktacja: Opis mechanizmu jako samonapędzającego się cyklu (1 pkt). Dwa poprawne ogniwa, np. niskie dochody → mało oszczędności i inwestycji → niska wydajność pracy → niskie dochody; słaba edukacja i ochrona zdrowia (1 pkt). 2 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Środowisko: utrata siedlisk (orangutan, tygrys sumatrzański) → spadek bioróżnorodności; zmniejszona retencja → powodzie. Gospodarka: osuwiska → koszty usuwania skutków; utrata tradycyjnych form gospodarowania (zbieractwo).
Punktacja: Środowisko (1 pkt) + gospodarka (1 pkt). Razem 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: 1) PKB per capita to średnia, która nie uwzględnia nierówności dochodowych — kraj o wysokim PKB per capita może mieć ogromne dysproporcje (np. Katar: bogata elita + biedni imigranci). 2) PKB nie mierzy jakości życia (zdrowie, edukacja, środowisko, czas wolny, bezpieczeństwo) — alternatywne wskaźniki to HDI, Gini, BES, GPI.
Punktacja: Wada 1 z wyjaśnieniem (1 pkt) + wada 2 z wyjaśnieniem (1 pkt). Razem 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Drenaż mózgów to emigracja wysoko wykwalifikowanych specjalistów - lekarzy, inżynierów, naukowców - z krajów słabiej rozwiniętych do państw oferujących wyższe zarobki i lepsze warunki pracy. Dla kraju pochodzenia oznacza to niedobór kadr w kluczowych sektorach (np. służbie zdrowia) oraz stratę środków zainwestowanych w edukację tych osób, co spowalnia rozwój gospodarczy i społeczny.
Punktacja: Definicja - emigracja wysoko wykwalifikowanych specjalistów (lekarzy, inżynierów, naukowców) z kraju o niższym poziomie rozwoju do krajów bogatszych, oferujących lepsze zarobki i warunki pracy (1pkt). Konsekwencje dla kraju pochodzenia - niedobór wykwalifikowanych kadr oraz straty poniesione na wykształcenie migrantów, spowolnienie rozwoju (1pkt za dwie konsekwencje). Maks 2 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 23 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	21–23 pkt
dobry (4)	18–20 pkt
dostateczny (3)	12–17 pkt
dopuszczający (2)	7–11 pkt
niedostateczny (1)	0–6 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/geografia/gospodarka-swiatowa**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.